

Κωνσταντίνου Χαράλαμπος, Καθηγητής Σχολικής Παιδαγωγικής και Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Η Αποστολή του Σχολείου σε σχέση με τον Εκπαιδευτικό και τους Διακριτούς Ρόλους των Βαθμίδων Εκπαίδευσης

Τι είναι το σχολείο;

Πριν προσεγγιστεί το ζήτημα της αποστολής του σχολείου, επιβάλλεται αρχικά να προσδιοριστεί η έννοια του σχολείου ως θεσμού. Το σχολείο, λοιπόν, είναι ένας εκπαιδευτικός θεσμός με συγκεκριμένη παιδαγωγική και κοινωνική αποστολή. Είναι, δηλαδή, ένας θεσμός που επιτελεί προσδιορισμένες παιδαγωγικές και κοινωνικές λειτουργίες και ο οποίος δημιουργήθηκε αλλά και καθιερώθηκε λόγω της επιβεβλημένης ανάγκης για παροχή «*οργανωμένης, συστηματικής και μεθοδευμένης αγωγής, διδασκαλίας και μάθησης*», ως προϊόν της επιστημονικής, πολιτισμικής, οικονομικής και κοινωνικής εξέλιξης μιας κοινωνικής ομάδας ή χώρας (Κωνσταντίνου, 2015).

Με την έννοια αυτή, επομένως, το «σχολείο» αποτελεί ένα υποσύστημα της κοινωνίας, που δημιουργήθηκε ιστορικά με βάση τις επικρατούσες πολιτισμικές, οικονομικές, πολιτικές, επιστημονικές, παιδαγωγικές και κοινωνικές συνθήκες, από τις οποίες εξακολουθεί να επηρεάζεται σε καθοριστικό βαθμό. Το σχολείο ουσιαστικά εκφράζει την επικρατούσα πολιτική ιδεολογία και το επίπεδο υπόστασης και ανάπτυξης μιας κοινωνίας (Κωνσταντίνου, Χ. 2015).

Ως απόρροια των παραπάνω συνάγεται ότι το σχολείο, με την ευρεία και γενικευμένη του έννοια, αφορά το σύνολο των επιμέρους εκπαιδευτικών βαθμίδων του εκπαιδευτικού συστήματος, δηλαδή το Νηπιαγωγείο, το Δημοτικό Σχολείο, το Γυμνάσιο, το Λύκειο κ.ο.κ., τα οποία υπάγονται στην ευθύνη και αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (Υπ.Π.Ε.Θ.). Αυτό σημαίνει ότι ο Παιδικός Σταθμός ως κοινωνικός θεσμός δεν συνιστά οργανικό τμήμα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και, επομένως, βρίσκεται εκτός ευθύνης και αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας.

Τι είναι ο Παιδικός Σταθμός;

Είναι ένας θεσμός ή, αλλιώς, μια δομή, με κύρια αποστολή του την παροχή φύλαξης, φροντίδας και αγωγής (μέριμνας) σε παιδιά ηλικίας από 2 μηνών μέχρι 3 ετών και όχι παροχής συστηματικής εκπαίδευσης, δηλαδή οργανωμένης και σκόπιμης αγωγής, με στόχο την ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού.

Ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά του Παιδικού Σταθμού από άποψη θεσμική και επιστημονική

- Ο συγκεκριμένος θεσμός δεν εντάσσεται στο εκπαιδευτικό σύστημα και, επομένως, δεν υπάγεται στο Υπ.Π.Ε.Θ. Το ίδιο ισχύει στα περισσότερα κράτη της Ευρώπης.
- Η επαγγελματική κατάρτιση των βρεφονηπιοκόμων δεν είναι πανεπιστημιακή.

- Το νοητικό, συναισθηματικό, γνωστικό και βιολογικό επίπεδο των παιδιών είναι αποτρεπτικό για συστηματική εκπαίδευση.

Η Προσχολική Αγωγή και Εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο)

Σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης (π.χ. τις Σκανδιναβικές) η Προσχολική Αγωγή εφαρμόζεται **ενιαία** (φροντίδα και κοινωνικοποίηση), ενώ στις **περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης η φοίτηση παρέχεται διαφοροποιημένα**. Δηλαδή, η παροχή φροντίδας διαχωρίζεται από την παροχή αγωγής και κοινωνικοποίησης.

Οι **σπουδές** στα Παιδαγωγικά Τμήματα Νηπιαγωγών ή Τμήματα Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης **διαφοροποιούνται καθοριστικά** από αυτές των Τμημάτων ΑΤΕΙ και είναι προσανατολισμένες σε θέματα αγωγής, εκπαίδευσης και κοινωνικοποίησης παιδιών προσχολικής ηλικίας (3-6 ετών).

Αναφορικά με την Προσχολική Αγωγή και Εκπαίδευση, δηλαδή τα **Νηπιαγωγεία**, έχει τεκμηριωθεί και αναδειχθεί ερευνητικά και θεωρητικά ότι **ο ρόλος τους είναι καθοριστικής σημασίας για την κοινωνικοποίηση του παιδιού και την προετοιμασία του για τη μετάβαση και την ένταξη και προσαρμογή του στην πρώτη τάξη του Δημοτικού σχολείου**. Αρκετές έρευνες ανέδειξαν το πρόβλημα προσαρμογής των παιδιών που δεν είχαν φοιτήσει σε Νηπιαγωγείο.

Για τον λόγο αυτό η φοίτηση στα Νηπιαγωγεία επιβάλλεται να είναι διετής και υποχρεωτική, ιδιαίτερα στη χώρα μας με τις δυσχερείς οικονομικές συνθήκες και την παρουσία παιδιών από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα και προερχόμενα από κοινωνικά μειονεκτούσες ομάδες. Σε αρκετές χώρες της Ευρώπης η φοίτηση στα Νηπιαγωγεία είναι υποχρεωτική. Ωστόσο, και σε αυτές που δεν είναι υποχρεωτική, **σχεδόν όλα τα παιδιά ηλικίας 3-6 ετών φοιτούν σε προαιρετική βάση σε Νηπιαγωγεία**.

Η σημαντική προσφορά των παιδικών σταθμών και των νηπιαγωγείων

Χωρίς αμφιβολία, και από άποψη παιδαγωγική και κοινωνική, **το έργο των δύο αυτών θεσμών είναι σημαντικό** στην ανάπτυξη και κοινωνικοποίηση των παιδιών, στην έγκαιρη διάγνωση και διαχείριση μαθησιακών δυσκολιών, στη διαχείριση παιδιών από διαφορετικά πολιτισμικά και κοινωνικά περιβάλλοντα κ.ο.κ.

Η αποστολή του σχολείου για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης από θεσμική και παιδαγωγική σκοπιά

Η αποστολή του σχολείου περιγράφεται συνοπτικά ως ακολούθως:

- Το σχολείο **ασκεί αγωγή και κοινωνικοποιεί** τον μαθητή, για να διαμορφώσει την προσωπικότητά του και συμβάλει στην ομαλή ένταξή του στο κοινωνικό σύστημα.
- Το σχολείο **διδάσκει και μαθαίνει**, αποβλέποντας στην ανάπτυξη του γνωστικού, νοητικού και συναισθηματικού επιπέδου του μαθητή.

- Το σχολείο **αξιολογεί** τον μαθητή, για να διαπιστώσει αν επιτυγχάνει τους εκπαιδευτικούς στόχους και να εντοπίσει τυχόν ελλείψεις και ανεπάρκειες, καθώς και τις δυνατότητες του μαθητή, αποβλέποντας στην ανατροφοδότηση και βελτίωση της μαθησιακής διαδικασίας.
- Τέλος, το σχολείο **εποπτεύει** τον μαθητή, αποδεσμεύοντας τον γονέα από τον παιδαγωγικό του ρόλο και επιδιώκοντας να προσφέρει ασφαλή και αξιοπρεπή διαβίωση στον μαθητή.

Τι οφείλει να παρέχει ένα «καλό» Σχολείο στους μαθητές του;

Να τους προετοιμάσει για τη ζωή, έτσι ώστε να ρυθμίζουν και να επιλύουν ορθολογικά, αποτελεσματικά και χωρίς ματαιώσεις τα ατομικά και κοινωνικά ζητήματα και, τελικά, να συμβάλλει στη διαμόρφωση μιας, κατά το δυνατόν, ολοκληρωμένης προσωπικότητας σε αυτούς.

Αυτό σημαίνει ότι το σχολείο τους παρέχει αυτές τις γνώσεις και τους αναπτύσσει αυτές τις ικανότητες και δεξιότητες, ώστε να είναι σε θέση να αποκτήσουν **επαρκές γνωστικό, νοητικό, συναισθηματικό και κοινωνικό επίπεδο**, για να μπορούν αφενός να σκέφτονται, να κρίνουν, να επεξεργάζονται, να αξιολογούν, να συγκρίνουν, να αιτιολογούν και να ερμηνεύουν όλα τα ατομικά και κοινωνικά ζητήματα, και μετά να προβαίνουν στις επιλογές τους, και αφετέρου να ανταποκρίνονται στις ανάγκες, τις προσδοκίες και την πρόοδο της κοινωνίας από άποψη επιστημονική, πολιτισμική και οικονομική.

Ασφαλώς, η αποστολή του σχολείου διαφοροποιείται ανάλογα με τη βαθμίδα εκπαίδευσης, δεδομένου ότι η καθεμία από αυτές έχει **άλλες προδιαγραφές λειτουργίας, άλλους εκπαιδευτικούς προσανατολισμούς και άλλη στοχοθεσία**, σε σχέση με τις διαδικασίες αγωγής, διδασκαλίας, μάθησης, κοινωνικοποίησης και αξιολόγησης και, ασφαλώς, σε σχέση με το τι επιδιώκει για τους μαθητές της. Και εδώ, βέβαια, αναφερόμαστε στις εκπαιδευτικές βαθμίδες που αφορούν την Προσχολική αγωγή και εκπαίδευση, το Δημοτικό σχολείο, το Γυμνάσιο και το Λύκειο που υπάγονται στην άμεση αρμοδιότητα και ευθύνη του Υπουργείου Παιδείας. Οι συγκεκριμένες βαθμίδες **έχουν διακριτές δομές με διαφοροποιημένους προσανατολισμούς και σαφή ρόλο και στοχοθεσία**, που αναφέρονται στην εκπαίδευση ως οργανωμένη και συστηματική διαδικασία παροχής διαπαιδαγώγησης και μάθησης. Επειδή, λοιπόν, η εκπαίδευση είναι ένα σύνθετο, πολύπλοκο, απαιτητικό και δύσκολο έργο, για τον λόγο αυτό και οι επιτελούντες το έργο αυτό, δηλαδή **οι εκπαιδευτικοί, χρήζουν άρτιας επιστημονικής, παιδαγωγικής και διδακτικής συγκρότησης**, η οποία παρέχεται συνεκδοχικά από Πανεπιστημιακά Τμήματα.

Το **περιεχόμενο των σπουδών** για κάθε εκπρόσωπο θεσμού (εκπαιδευτικό) είναι συγκεκριμένο και αφορά τον θεσμό και την εκπαιδευτική βαθμίδα όπου θα υπηρετήσει. Επομένως, ο παιδαγωγός και ο εκπαιδευτικός **ειδικεύονται επαγγελματικά να επιτελέσουν τον έργο τους σε συγκεκριμένο θεσμό και συγκεκριμένη βαθμίδα εκπαίδευσης**. Αυτό είναι θεσμοθετημένο και κατοχυρωμένο σε διεθνές επίπεδο και δεν επιδέχεται προχειρότητες, σκοπιμότητες, ανατροπές

και «επαναστατική εκγύμναση», οι οποίες με τη σειρά τους θα επιφέρουν επαγγελματικές και κοινωνικές ανισορροπίες και αναστατώσεις και, προφανώς, **κατάλυση του περιεχομένου σπουδών και των θεσμικά και επιστημονικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων.**

Τι σημαίνουν διακριτοί ρόλοι για κάθε εκπαιδευτικό θεσμό

Σημαίνει ότι ο καθένας τους είναι επιφορτισμένος με **συγκεκριμένη αποστολή και συγκεκριμένους σκοπούς**, που πηγάζουν είτε από τη **σχετική νομοθεσία** είτε από **τα αναλυτικά προγράμματα** είτε από τη **διάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος** είτε από την **επαγγελματική τους εκπαίδευση** είτε από **πορίσματα των σχετικών επιστημών.**

Δεσμευτικοί και περιοριστικοί όροι για το περιεχόμενο της αποστολής του κάθε παιδαγωγικού θεσμού

Από άποψη παιδαγωγική και ψυχολογική, η διάκριση της αποστολής για τον κάθε εκπαιδευτικό θεσμό και την κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα βασίζεται αποκλειστικά **στο αντικειμενικό κριτήριο της ηλικίας των παιδιών** (Νηπιαγωγείο: 4-6, Δημοτικό: 6-12, Γυμνάσιο: 12-15 και Λύκειο: 15-18 ετών), δεδομένου ότι, και με βάση τα θεωρητικά και ερευνητικά πορίσματα των σχετικών επιστημών, **το βιολογικό, νοητικό, γνωστικό και συναισθηματικό επίπεδο του παιδιού όχι μόνο υπαγορεύει, αλλά επιβάλλει συγκεκριμένα θεσμικές και παιδαγωγικές λειτουργίες.** Αυτές πρέπει να είναι και τα κριτήρια για το περιεχόμενο της αποστολής του κάθε θεσμού, **προκειμένου οι λειτουργίες αυτές να αποδώσουν, να καταστούν αποτελεσματικές και, τελικά, να αποβούν υπέρ των συμφερόντων του παιδιού.**

Διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά της αποστολής του Δημοτικού Σχολείου

Αναφορικά με το Δημοτικό Σχολείο και με βάση τις ισχύουσες επιστημονικές θεωρίες και γνώσεις, **βασικές νοητικές λειτουργίες του παιδιού**, όπως είναι η αντιληπτική, η κριτική, η αναλυτική, η συνθετική κ.λπ. ικανότητα, που συνδέονται άμεσα με τις μαθησιακές διαδικασίες του σχολείου, **βρίσκονται στο στάδιο ανάπτυξής τους**, όχι μόνο για τους μαθητές των μικρών τάξεων. Αυτό έχει καθοριστική σημασία για την οργάνωση της μαθησιακής διαδικασίας, δεδομένου ότι το μειονέκτημα αυτό **περιορίζει τις δυνατότητες και τα περιθώρια του δασκάλου για εξειδικευμένη ανάπτυξη των διδακτέων θεμάτων.**

Αποστολή του σχολείου, λοιπόν, είναι να αναπτύξει και να ενισχύσει αυτές τις αποκαλούμενες και ανώτερες νοητικές λειτουργίες του μαθητή, κατά το δυνατόν, σταδιακά και στον μέγιστο βαθμό, και προφανώς με επάρκεια. Το γεγονός αυτό έχει ύψιστη παιδαγωγική και ψυχολογική σημασία, δεδομένου ότι **οι γνώσεις που αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας στη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία δεν μπορεί να είναι εξειδικευμένες σε μεγάλο βαθμό, αλλά αντιθέτως και πρωτίστως επιβάλλεται να πάρουν απλοποιημένη μορφή και να μετατραπούν σε σχολικές γνώσεις για τους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου.**

Εξάλλου, η παρουσία του εκπαιδευτικού πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη μάθηση διευκολύνει τη **διαθεματική** και, συνεπώς, την **ολιστική προσέγγιση της γνώσης**, με αποτέλεσμα να αποφεύγεται ο κατακερματισμός της. Με την έννοια αυτή, καθοριστική σημασία δεν έχει τόσο η εξειδικευμένη γνωστική κατάρτιση του εκπαιδευτικού για κάθε μάθημα **όσο η παιδαγωγική και διδακτική ικανότητά του να μετατρέπει με απλοποιημένο τρόπο την επιστημονική γνώση σε σχολική γνώση**. Στο σημείο αυτό έγκειται και η **ικανότητα και αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού** με βασικό κριτήριο επιτυχίας του σε όλες τις τάξεις του Δημοτικού σχολείου και, γενικότερα, να προσεγγίζει αποτελεσματικά τόσο τη γνώση όσο και τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες του μαθητή.

Από την παιδαγωγική οπτική, είναι λάθος να εκλαμβάνεται το σχολείο κυρίως **ως μεταδότης γνώσεων** και, μάλιστα, ποσοτικού και εξετασιοκεντρικού χαρακτήρα. Το σχολείο **οφείλει να λειτουργεί περισσότερο ως διαμορφωτής προσωπικοτήτων** με διαδικασίες αγωγής και μάθησης που προάγουν την ικανότητα αναζήτησης της γνώσης, την κριτική, αναλυτική και συνθετική και δημιουργική ικανότητα και συμβάλλουν στη διαμόρφωση ατόμων με δημοκρατικές και κοινωνικές ευαισθησίες και, τελικά, οδηγούν στην πληρότητα επικοινωνίας και πράξης.

Ωστόσο, μέχρι τώρα τα ελληνικά Πανεπιστήμια παρέχουν **παιδαγωγική και διδακτική εκπαίδευση, κατά κανόνα, μόνο στους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης**, παρ' ότι η διαπαιδαγώγηση, η διδασκαλία και η αξιολόγηση αποτελούν τις κυρίαρχες και σημαντικότερες εκπαιδευτικές διαδικασίες του σχολείου. Αυτό είναι ένα **σοβαρό μειονέκτημα για τη μαθησιακή και, γενικότερα, την εκπαιδευτική διαδικασία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση** και, μάλιστα, όταν πρόκειται για παιδιά που βρίσκονται στην εφηβική ηλικία και χρήζουν ιδιαίτερης παιδαγωγικής μεταχείρισης. Και, ασφαλώς, δεν είναι δυνατόν να υποστηρίξει κανείς ότι ο εμπειρισμός που διαθέτει κανείς συνιστά επιστημονική γνώση, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε γενικευμένη μορφή. **Η εκπαιδευτική εμπειρία θεωρείται σημαντική, όταν αποτελεί προϊόν σύνδεσης με την επιστημονική θεωρία**. Δηλαδή, η εκπαιδευτική πράξη χωρίς την παιδαγωγική θεωρία και αντιστρόφως είναι μια αντιεπιστημονική και αυθαίρετη σχολική ενέργεια με καθοριστικές για τους μαθητές παιδαγωγικές συνέπειες. Είναι ένας ερασιτεχνισμός που, για τις σημερινές επιστημονικές, τεχνολογικές και κοινωνικές συνθήκες, παίρνει τη μορφή πρόχειρου, επιπόλαιου και, τελικά, απρόβλεπτου και επικίνδυνου παιδαγωγικού εγχειρήματος.

Όλα αυτά συνιστούν πολύ σοβαρούς λόγους **η κύρια εκπαίδευση των μαθητών Δημοτικού Σχολείου να αποτελεί πρωτίστως και κατεξοχήν ευθύνη και αρμοδιότητα των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, δηλαδή των δασκάλων**, που έχουν τύχει σαφώς και αδιαμφισβήτητα αρτιότερης παιδαγωγικής και διδακτικής κατάρτισης.

Τι σημαίνει άρτια παιδαγωγική και διδακτική κατάρτιση

Με την έννοια **παιδαγωγική και διδακτική κατάρτιση εκπαιδευτικών** εννοούμε **τις γνώσεις, τις ικανότητες, τις δεξιότητες και τις εμπειρίες** που αποκτά ο εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια των σπουδών του, και οι οποίες σχετίζονται με το εκπαιδευτικό σύστημα στο σύνολό του και, ειδικότερα, το σχολείο ως καθημερινό

χώρο εργασίας και τους αποδέκτες των εκπαιδευτικών διαδικασιών, δηλαδή τους ίδιους τους μαθητές.

Με άλλα λόγια, ως *παιδαγωγική και διδακτική κατάρτιση* εννοούμε **τα προσόντα που πρέπει να διαθέτει ο εκπαιδευτικός, από άποψη παιδαγωγική, διδακτική και ψυχολογική, προκειμένου να ασκήσει με επαγγελματικό και αποτελεσματικό τρόπο τον ρόλο του ως επαγγελματία παιδαγωγού, δηλαδή ως παιδαγωγού, διδασκάλου, αξιολογητή και επόπτη στην εκπαιδευτική πράξη.** Τη βάση για τη συγκεκριμένη κατάρτιση αποτελούν η Παιδαγωγική επιστήμη με τους κλάδους της, η Διδακτική, η Ψυχολογία, η Φιλοσοφία, η Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, η Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, αλλά και άλλοι επιστημονικοί κλάδοι από τον χώρο των κοινωνικών και θετικών επιστημών, οι οποίοι συνδράμουν και εμπλουτίζουν με τις έρευνες και τις θεωρίες τους το έργο αυτό (Κωνσταντίνου, Χ. 2015).

Ορισμένα γνωρίσματα του Γυμνασίου και το Λυκείου

Όπως προειπώθηκε, λόγω του περιοριστικού βαθμού ύπαρξης των λεγόμενων ανώτερων νοητικών ικανοτήτων του μαθητή, ο δάσκαλος, εκ των πραγμάτων, αναγκάζεται τη γνώση να την πραγματεύεται και να την προσφέρει με απλοποιημένο τρόπο. **Στο Γυμνάσιο και, ακολούθως, στο Λύκειο ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να την επεξεργάζεται και να την παρέχει με εξειδικευμένο τρόπο, δεδομένου ότι οι ανώτερες νοητικές ικανότητες του μαθητή έχουν ήδη εμφανιστεί και αναπτυχθεί.** Ωστόσο, **απαιτείται η κατοχή της διδακτικής και παιδαγωγικής μεθοδολογίας, η οποία ακόμη και σήμερα είναι ελλιπής έως ανύπαρκτη** για την πλειονότητα των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αυτός είναι και ένας επιπλέον σοβαρός λόγος **η εκπαίδευση των μαθητών του Δημοτικού σχολείου να αφορά πρωτίστως και κυρίως τους δασκάλους.**

Τελικές διαπιστώσεις και επισημάνσεις

Η άσκηση του εκπαιδευτικού έργου για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης συνδέεται με την απόκτηση προσόντων που **προσιδιάζουν στα χαρακτηριστικά των παιδιών και των εκπαιδευτικών προσανατολισμών και σκοπών.** Επομένως, **οι εκπαιδευτικοί σκοποί και στόχοι για τις βαθμίδες αυτές είναι συγκεκριμένοι και συνιστούν απόσταγμα παιδαγωγικών θεωριών και ερευνητικών πορισμάτων** που σχετίζονται άμεσα με τα βιολογικά, νοητικά, συναισθηματικά, γνωστικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των παιδιών της ηλικίας αυτής. Αυτό συνεπάγεται και **προσαρμογή των προσανατολισμών και σκοπών των βαθμίδων εκπαίδευσης στα χαρακτηριστικά των παιδιών που φοιτούν σε αυτές.**

Τα παιδιά στις ηλικίες κάτω των τεσσάρων ετών επιβάλλεται να **υπάγονται σε άλλη κατηγορία θεσμικής διαχείρισης,** δεδομένου ότι μέχρι και την ηλικία αυτή προέχει και επιβάλλεται η **παροχή φύλαξης και κοινωνικής φροντίδας.** Αυτό συμβαίνει, διότι οι **ανάγκες και τα νοητικά, συναισθηματικά, γνωστικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του παιδιού υπόκεινται σε καθοριστικούς περιορισμούς εκπαιδευτικής διαχείρισης.** Επομένως, τόσο η αποστολή του παιδικού σταθμού όσο και η κατάρτιση των βρεφονηπιοκόμων αλλά και ο ίδιος ο

ρόλος τους **διαφέρουν καθοριστικά** σε σχέση με αυτά που αφορούν τους/τις νηπιαγωγούς.

Ο ρόλος του νηπιαγωγείου είναι, πέραν της παροχής αγωγής και κοινωνικοποίησης, να **βρίσκεται κοντά στην ικανοποίηση των ψυχοκινητικών αναγκών του παιδιού**, δεδομένου ότι τα παιδιά της ηλικίας αυτής χρειάζονται σε υψηλό βαθμό **κίνηση και παιχνίδι**. Δεν είναι τυχαίο που στα περισσότερα εκπαιδευτικά συστήματα της Ευρώπης τα παιδιά εγγράφονται στην πρώτη τάξη σε ηλικία, κατά μέσο όρο, 6,5 ή και 7 ετών, εφαρμόζοντας ακόμη τη θεωρία του Piaget. Εξάλλου, είναι γνωστό ότι η θεωρία του εφαρμόζεται σχεδόν πιστά σε όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα της Ευρώπης, σύμφωνα με την οποία το παιδί εμφανίζει νοητική, γνωστική και συναισθηματική ωριμότητα για σχολική φοίτηση σε ηλικία 6 ετών και άνω.

Αποτελεί πλέον αδιαμφισβήτητη παραδοχή ότι **η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στα πανεπιστημιακά τμήματα είναι διαφορετική από άποψη επιστημονική, παιδαγωγική και διδακτική**. Επομένως, δεν είναι παιδαγωγικά πρόσφορο και δόκιμο αιφνιδίως και χωρίς κατάλληλη επιστημονική και επιμορφωτική προετοιμασία να κληθεί ένας εκπαιδευτικός που διαθέτει συγκεκριμένες σπουδές για να διδάξει είτε στη μία είτε στην άλλη εκπαιδευτική βαθμίδα, δεδομένου ότι αφενός το επαγγελματικό καθεστώς διαφοροποιείται σε όλες τις βαθμίδες και αφετέρου η αποστολή της καθεμιάς από αυτές είναι διαφορετική ως προς το περιεχόμενο και τη στοχοθεσία της. Με άλλα λόγια, ο καθένας έχει εκπαιδευτεί για συγκεκριμένο ρόλο και έργο και, συνεπώς, η οποιαδήποτε αλλαγή, ανατροπή και μετάταξη ρόλων θα επιφέρει πρωτίστως απρόβλεπτες και, ίσως, ανεπανόρθωτες εκπαιδευτικές και παιδαγωγικές μεταβολές.

Επιβάλλεται οι εκπαιδευτικοί και κοινωνικοί θεσμοί να **διατηρήσουν τον υφιστάμενο θεσμικό τους χαρακτήρα**, που, έτσι και αλλιώς, ισχύει στην πλειονότητα των ευρωπαϊκών χωρών, σε σχέση με την αποστολή και τους σκοπούς τους, για να μην προκληθεί επιστημονική, παιδαγωγική, επαγγελματική και κοινωνική σύγχυση, αναταραχή, αποδιοργάνωση και δυσλειτουργία, οι οποίες θα δημιουργήσουν απρόβλεπτες ή και ανεπανόρθωτες επιπτώσεις στον ρόλο και την ποιότητα της κάθε εκπαιδευτικής βαθμίδας, στο περιεχόμενο και την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, στον ρόλο των εκπαιδευτικών και των παιδαγωγών, στο περιεχόμενο της επαγγελματικής τους κατάρτισης και στην επαγγελματική διαφοροποίηση και διάκρισή τους.

Θα κλείσω την εισήγησή μου με μια σύντομη αλλά μεστή νοημάτων λόγια φράση, το περιεχόμενο και τη σημασία της οποίας, καλό θα ήταν, να μην τα υποτιμήσουν οι έχοντες και ασκούντες την οποιαδήποτε σχετική εξουσία:

«Καθείς εφ' ω ετάχθη!»

Βιβλιογραφία

Κωνσταντίνου, Χ. (2015), Το καλό σχολείο, ο ικανός εκπαιδευτικός και η κατάλληλη αγωγή ως παιδαγωγική θεωρία και πράξη. Αθήνα: Gutenberg.